



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Clavdii Espencei Theologi Parisiensis De Evcharistia, Eivsque Adoratione, Libri Qvinque

Espence, Claude d'

Parisiis, 1573

Cap. II. Bucerana.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30397

sa tres in tuto ter Missarum celebret solennia, populus plusquam
Natali. semel communicat. Peræquè discipulus eius Philippus
Groper.lib. nullo veteris Ecclesiæ exemplo, imò contra tam vetustū
2. ca.9.10. Eucharistiæ asservandæ moram, inconsultissimè consu-
li.4. ca.30. lit, quoties necessitas postulat, aut alioqui opus est, subi-
Euchari- to potius consecrare, quàm præconsecratum ægrotis aut
stia non v- aliis asservare. At verò ex tã antè multis audiimus, neq;
biuis, &c. semper, neque passim, neque ab omnibus hoc sacramen-
consecrãda. tum confici offerriq;, ex ipsius primùm Christi, dein Ec-
De baptis- clesiæ ac patrum fas esse instituto: Nec enim vel ante lu-
mo lib. 2. cem, vel post meridiem, nec nisi à presbyteris & quidem
cap. 8. ieiunis, nec ubique, sed in locis tantùm sacris, siue ad id
Sacramen- consecratis. Et nobis enim periculum est (ait sacer Basi-
tũ altaris. lius) mandari malè obiti, si loci rationem neglexerimus,
 maximè si sacerdotij mysteria in locis profanis celebra-
 uerimus, proptereà quòd ea res indicium haberet con-
 temptus in celebrante, offendiculum quoque generaret
 pro varietate affectionem, ob variam multorum in re-
 rum diuinarum scientia infirmitatem, &c. Vnde & sacra-
 mentum altaris cùm à patribus plerisque omnibus, tum
 ab Augustino appellatur, cùm aliis aliàs hoc opere alle-
 gatus, tum ad Bonifacium, & in Confessionibus.

Bucerana.

Cap. II.

Cõfessionis
anno 1544.
artic. 3.



*V*t adorationem repetam, super hac in Lu-
 thero plusculum immoratus sum, vt ho-
 diernorum Nouatorũ princepe. Quos in-
 ter ab eadem, in vsu saltè, non alienus Bu-
 cerus, super ea suis sic dictabat Argentinẽ-
 sibus in schola publica, Quia de hoc tanto mysterio ex
 me nihil intelligere, eoque minus eloqui valeo, & nihil
 queat Christi verbis & Spiritus sancti loquendi formu-
 lis magis disertè, & ad doctrinam nostri salutarem ma-
 gis appositè & propriè dici, hæc Domini sequor simpli-
 citer, quòdque in eis comprehendere ratione mea non
 possum, fide tamen amplector & adoro. Ecquid quæso,
 credis & adoras? Sequitur, Credo itaque & confiteor pla-
 nè, Christum ipsum, non tantùm spiritum aut vim, aut

4.

opus eius, esse nobiscum, &c. Et, vbi audio, Hoc est corpus meum, Hic est sanguis meus, &c. hæc verba Domini ea mente ac religione accipio & adoro, vt agnoscam his ipsis verbis & symbolis, pane & vino, mihi dari Christi corpus & sanguinem, eoque Dominum ipsum, in cibum vitæ æternæ, &c. Quidni qui verba adorat, res adoraret Bucerus, præsertim præsentēs? Subiicit enim paulò post, præsentēs haberi in sacra Cœna duas res, vnã cœlestē, Christi corpus & sanguinem: alteram terrenam, &c. Et aliquantò antè in Epistola præfixa enarrationi Euangeliorum ad Episcopum Herephordensem, Est Augustino secundum quendam modum sacramentū corporis Christi, corpus Christi: sacramentum sanguinis Christi, sanguis Christi. At secundum quem modum? vt significet tantum corpus & sanguinem Domini absentia? Absit. Honorari enim & percipi in symbolis visibilibus corpus & sanguinem Domini idem passim scribit. Et adhuc paulò antè ad D. Episcopum Abrincensem, de adoratione Christi in Eucharistia, Nec nos, inquit, suam sacro reuerentiam negamus, & Christum quocunque modo eius admoniti adoramus, vtinam semper in spiritu & veritate. Quod autem vos Christi adorationem ita sacramento affixistis, vt putent homines se magnum quiddam fecisse cum genu flexerint viso pane & calice Domini. Cæterum sine omni sollicitudine veræ adorationis & cultus Christi, quod denique Eucharistiam circumlatam omnia facitis mala depellere, bona accessere, de fide solida sæpe ne verbum quidem facientes, Hæc, vt abusus, damnamus, & nostros ab eis reuocamus. Dominus dixit, Accipite, māducate, & hoc in memoriam mei facite: non, Ostendite, circumferte, vt fruges benè proueniant, vis cedat aquæ & ignis, crudelitas arceatur hostis, & reliqua auerantur incommoda. At sicut Domini vera fide meminisse semper & vbique & ad omnia prodest, ira debita religione hanc fidem excitari per ea quæ in id Dominus nobis commendauit, nemo non laudat. Semper autem tutum manere intra præscriptum Domini, & usum sanctorum. Sic Bucerus. Cui respondet D. Cænalis, Si in nomine Iesu omne genu flectitur, cur non & ad corporis eius

8.

17.

*Anno 1536.**Epist. 23.**Anno 1534.**Phil. 2.*

præsentiam? Tu enim Christum in Eucharistia præsentem asseueras. Quid igitur hîc te lædit? Id nimirû, quod vulgus veram nesciat adorationem? Atqui multi è vulgo multò quàm tu tuîq; similes, Christum religiosius in sacramento venerantur, Quis es qui iudicas alienum seruum? Et vt hîc in multis multi offendamus, nû ideo cessandum? imò hoc plus imprimenda huius sacri fides & adoratio. Sed te malè habet circûlata Eucharistia accersit bona, mala depelli. Quidni corpus in ea Domini præfens faciat, quod ab arca testamenti olim factum legere est? oblitus es officij Leuitarum, qui eam leuantes psallebant, Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius, &c. Suo reponentes loco acclamabât, Surge Domine in requiem tuam, tu & arca sanctificationis tuæ. An non meministi quid quantumque frugis & commodi Obed edon accesserit ob eam reuerenter exceptam? Vel recordare quid dixerit feceritque Dauid, dum ea circumferretur. Et quod super hæc admittas inuitus oportet, Christi (quam præfertim agnoscis) præsentia denegabis? Nam nos de solida hîc fide nihil dicere, quod te dicere non pudet, mirû si nostros legeris, &c. Hæc ille. Quidni nos etiam Buce-ro suis verbis respondeamus, nos hîc ad spiritum & veritatem eînti, idque dari nobis, & indies augeri supplices orare? Nos etiam nostros hîc ad Domini præscriptum, hoc est, ad communicationem, sicut scriptû est, cum exultatione & simplicitate cordis, collaudâtes Deum & gratias agêtes, &c. vrgerè? Negatiuæ autem eius Dialecticæ, non dixit hoc vel illud Dominus, eandem regerimus, nihil eorum quæ hîc Bucerus improbat, Dominum prohibuisse. Et pessimè meretur de multa, ne dicam omni antiquitate, si sanctorum vsum esse negat hoc sacrum vel ostentare vel circumferre, vt quod ea omnis, inter vtendû saltem, adorandum ostenderit, permulta etiam extra vsum & peruetusta tum asseuerauerit, tum & interim circumtulit, & inter suæ de hoc fidei exercitia non hodie aut nudiustertius habuerit, An verò vsipiam vel olim, vel nunc ad eos, quos Bucerus imponit vulgo, vsum, non satis scio, Nuspiam enim nec in recetioribus Scholasticis, nedum classicis illis legere memini. Neque hîc omnes plebeculæ,

Rom. 14.

Arca testamenti.

Nume. 10.

Psal. 67.

2. Par. 6.

Psal. 131.

2. Reg. 6.

1. Par. 15.

Act. 2.

*Dialectica
negatiua.*

beculæ, quas vocant, deuotiones, aut bonas etiam intentiones tuèdas suscepi. Illud scio, oratione Dominica, quã *Gregor. Rex* ex ritu Apostolico super Christi corpus & sanguinem sacerdotis ore in hodiernum vsque diem recitamus, omnis *gistris, l. 7. epist. 63.* etiam populus apud Græcos olim dicebat, nos Domini instituto omnia nobis bona comprecari, & interim impetrare, mala deprecari atque amoliri. Quidni de fidei nostræ in re Eucharistica exercitiis idem sentiamus?

*Vvestphalica.**Cap. III.*

Venienti ad reliquos occurrit in pugna sacramentaria ministrorum Protestantium nõ postremus Ioachimus Vvestphalus. Ex cuius scriptis satis hac in re prolixis, constat Lutheranos non minus quàm quos vtrique vocant Papistas, à Cinglianis, quos vtrique vocamus Sacramentarios, hinc idololatriæ reos agi: Et horum quidem, cum Christum hinc diuinitate saltem præsentem esse confiteantur, non posse doctrinã consiliter, quin eum hinc quoque adorent. Christus enim verus Deus est adorandus, neq; tamen idololatrias se agnoscere. Multò minus illos qui Christum nobiscum hinc sancta carne & sanguine suo, nedum diuinitate præsentem in vsu saltem adorent. Quid enim præsentem adorare prohibeat? Aut vbi Ecclesia mandatum habet Christi non alibi nisi definito cœli loco adorandi? Non alligat adorationem ad certum locum, cum inquit veros adoratores adoratuos Patrẽ in spiritu & veritate, Cum Deus suam olim præsentiam in Tabernaculo templove veteri exhibebat, nõne piè faciebant qui præsentem eum secundum promissionem adorabant? Iamne ergo idololatria, qui Christum adorat præsentem apud fideles in eius nomine ad peragendam sacram communionem congregatos? A qua Christi in medio cultorum suorum præsentis adoratione vsitata admonitio *Sursum corda*, non reuocat, sed prouocat. Nec enim sursum remittit ad definitum cœli locum, vbi pia mens intuens in aureo eum throno sedentem adoret. Elcuatio mentis non est localis super cœlestes sphaeras

Contra Valerianum.

Ioan. 4. Tabernaculum. Templum.

Sursum corda.